

Σημείωμα σύνταξης

Γιορτάζοντας τις εξελίξεις της μεθόδου Guided Imagery & Music στην Ευρώπη

Ευαγγελία Παπανικολάου^{1,2} & Bolette Daniels Beck¹

¹Πανεπιστήμιο Aalborg, Δανία

²Sonora-Διεπιστημονική Εταιρεία Μουσικοθεραπείας & Έρευνας, Ελλάδα

evangelia@sonora.gr; bolette@hum.aau.dk

Έχουμε την τιμή να σας παρουσιάσουμε αυτό το ειδικό τεύχος του Approaches αφιερωμένο στην ανάπτυξη της μεθόδου Guided Imagery & Music (GIM)¹ στην Ευρώπη. Ελπίζουμε τα περιεχόμενά του να εμπνεύσουν επαγγελματίες, ερευνητές και εκπαιδευτικούς από πολλά πεδία: θεραπευτές GIM, μουσικοθεραπευτές και θεραπευτές μέσω τεχνών, όπως και επαγγελματίες από άλλους τομείς της ψυχικής και σωματικής υγείας.

Αλλά γιατί ένα ειδικό τεύχος για τη μέθοδο GIM στην Ευρώπη; Και γιατί τώρα; Ο πιο προφανής λόγος είναι ο εορτασμός της ίδρυσης της ανεξάρτητης Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη μέθοδο GIM, το European Association for Music & Imagery (EAMI), γεγονός που έλαβε χώρα στο 12^ο Ευρωπαϊκό συνέδριο GIM στην Ελλάδα, τον Σεπτέμβριο του 2016. Αλλά πρέπει να πάμε πίσω στην αρχή...

Η ΜΕΘΟΔΟΣ GUIDED IMAGERY AND MUSIC

Η μέθοδος μουσικοθεραπείας GIM είναι μία μορφή μουσικά-υποβοηθούμενης ψυχοθεραπείας και μία από τις πέντε επικρατέστερες προσεγγίσεις μουσικοθεραπείας παγκοσμίως σύμφωνα με τη δομή της εκπαίδευσης, τον όγκο της πρακτικής, της

έρευνας και των δημοσιεύσεων (Wheeler et al. 2002). Εδραιώθηκε αρχικά στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στη δεκαετία 1970 από τη μουσικοθεραπεύτρια, μουσικό και ερευνήτρια Helen Lindquist Bonny (1921-2010) (Bonny 2002; Bonny & Savary 1973). Η Bonny εμπνεύστηκε από τα ρεύματα της ανθρωπιστικής και υπαρξιακής φιλοσοφίας εκείνης της εποχής, όπως και από τις δικές της πνευματικές εμπειρίες μέσω της μουσικής. Μετά από την εμπειρία της από τη χρήση της μουσικής κατά τη διάρκεια συνεδριών ψυχοθεραπείας LSD μαζί με τον ψυχίατρο Stanislav Grof ως μέρος της έρευνας που διεξήγαγαν στο Νοσοκομείο Maryland της Βαλτιμόρης, παρατήρησε ότι η ακρόαση κλασικής μουσικής σε ένα διευρυμένο (διαφοροποιημένο) επίπεδο συνείδησης, από μόνη της, μπορούσε να γίνει όχημα βαθιάς εσωτερικής μεταμόρφωσης και αποκάλυψης ασυνείδητου υλικού. Είδε τη μουσική ως μια πλούσια πηγή έμπνευσης και δημιουργικότητας πέραν της λεκτικής επικοινωνίας η οποία μπορούσε να προσεγγίσει τον πυρήνα της ανθρώπινης ψυχής και να φέρει στην επιφάνεια απωθημένα συναισθήματα και αναμνήσεις, αλλά και να λειτουργήσει ως μέσο εξερεύνησης της συνειδητότητας και εσωτερικής ανάπτυξης. Η Bonny διάλεξε κομμάτια από διαφορετικούς συνθέτες και συνέταξε μουσικά προγράμματα μουσικής με συγκεκριμένους τίτλους όπως για παράδειγμα «Peak Experience» (Εμπειρία Κορύφωσης), «Transitions» (Μεταβάσεις), «Explorations» (Εξερευνήσεις) (Meadows 2010), παρότι συνειδητοποίησε ότι η μουσική μπορεί να κινητοποιήσει εμπειρίες απεικόνισης (imagery) σε

¹Για την ελληνική απόδοση του «Guided Imagery & Music» (GIM) έχουν κατά καιρούς χρησιμοποιηθεί οι όροι Καθοδηγούμενη Απεικόνιση/Φαντασίωση/Δημιουργική Οπτικοποίηση και Μουσική. Στο παρόν άρθρο για λόγους συνοχής διατηρείται η διεθνής αγγλική ονομασία.

πολλαπλά και βαθιά επίπεδα. Στην GIM, ως imagery (νοερή απεικόνιση, φαντασίωση, ή δημιουργική εικονοποίηση/οπτικοποίηση) αναφέρεται η ικανότητα να παράγονται νοητικές εικόνες, σωματικές αισθήσεις και κιναισθητικές εμπειρίες, συναισθήματα, αναμνήσεις ή σκέψεις σε διαφοροποιημένο επίπεδο συνείδησης, κατά τη διάρκεια της μουσικής ακρόασης.

Μια τυπική ατομική συνεδρία GIM αποτελείται από πέντε φάσεις: εισαγωγικός διάλογος (pre-talk), επαγωγική χαλάρωση ώστε να έρθει ο πελάτης-«ταξιδιώτης» (traveler) σε διευρυμένο επίπεδο συνείδησης, η φάση της μουσικής ακρόασης με συνεχόμενο διάλογο μεταξύ του «ταξιδιώτη» και του «οδηγού» (guide) με περιγραφή της εμπειρίας της απεικόνισης (imagery) από τον πρώτο και με καταγραφή από τον δεύτερο), κλείσιμο της μουσικής και επιστροφή ενίοτε με ζωγραφιά (συνήθως μαντάλα) ακολουθούμενη από λεκτική επεξεργασία και νοηματοδότηση της εμπειρίας. Είναι σημαντικό να διευκρινίσουμε ότι στη μέθοδο GIM δεν υπάρχει καθοδήγηση της εμπειρίας από τον θεραπευτή. Η καθοδήγηση στην απεικόνιση (imagery) γίνεται από την ίδια τη μουσική, και ο πελάτης/θεραπευόμενος αναφέρει με ελεύθερο συνειρμό οτιδήποτε εγείρει η μουσική κατά τη διάρκειά της – εν αντιθέσει με άλλες μεθόδους όπου ο θεραπευτής ή ο ηχογραφημένος αφηγητής δίνει καθοδήγηση μέσω συγκεκριμένου/δοσμένου σεναρίου (script).

Από την αρχή της, η μέθοδος GIM εξαπλώθηκε από την Αμερική σε πολλές χώρες στον κόσμο: δημιουργήθηκαν πολλά νέα μουσικά προγράμματα καθώς και νέες προσαρμοσμένες εφαρμογές της μεθόδου ανάλογα με τις ανάγκες των διαφόρων πληθυσμών ψυχικής υγείας και ιατρικών πλαισίων, με εμπλουτισμένες προοπτικές πάνω σε ψυχοδυναμικά, υπερ-προσωπικά, ανθρωπιστικά και γνωσιακά-συμπεριφοριστικά θεωρητικά πλαίσια. Επιπλέον, στις μέρες μας, οι διαπιστώσεις των νευροεπιστημών έχουν ενισχύσει τη γνώση γύρω από τις επιδράσεις της μουσικής και της νοερής απεικόνισης στον εγκέφαλο, και κατ'επέκταση, και στο ανθρώπινο σώμα. Κατά συνέπεια, πραγματοποιείται ένας συνεχώς αυξανόμενος όγκος έρευνας στην GIM (Bonde 2015; Grocke 2010; McKinney 2002; McKinney & Honig 2017). Για παράδειγμα, στο διδακτορικό πρόγραμμα μουσικοθεραπείας του πανεπιστημίου του Aalborg στη Δανία, οκτώ από τις 46 διδακτορικές διατριβές (PhD) είναι σχετικές με την GIM (<http://www.mt-phd.aau.dk/phd-theses/>) και τέσσερις ακόμα σπουδές είναι εν εξελίξει (<http://www.mt-phd.aau.dk/organisation/current/>).

ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ GIM

Η Αμερικανική ένωση “Association for Music & Imagery” (AMI) δημιουργήθηκε το 1987 και αναπτύχθηκε σε έναν παγκόσμιο οργανισμό με πρόθεση να παρέχει βασική ενημέρωση για τη μέθοδο GIM, τους θεραπευτές, τα εκπαιδευτικά προγράμματα, τον ηθικό κώδικα, τα συνέδρια, και να στηρίζει την έκδοση του επιστημονικού περιοδικού Journal of the Association for Music & Imagery, το οποίο εκδίδεται μία φορά ανά διετία (<https://ami-bonnymethod.org>; Parker 2010). Στην Αυστραλία αντίστοιχα, το “Music & Imagery Association of Australia”, δημιουργήθηκε το 1994 (<http://www.musicandimagery.org.au/>).

Στην Ευρώπη, τα τελευταία χρόνια έχει γίνει εντατική δουλειά πάνω στην ενοποίηση και τον σχηματισμό ταυτότητας, καθώς και συνεχής προεργασία για την ίδρυση ενός ανεξάρτητου Ευρωπαϊκού φορέα: μια προσπάθεια στην αρχή αποτελούμενη από τέσσερις Ευρωπαίους εκπαιδευτές, τους Torben Moe, Margareta Wårja, Dag Körlin και Leslie Bunt ως βασικούς «καθοδηγητές», και μέχρι το συνέδριο GIM του Oslo το 2008, από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο της GIM (European Network of GIM-ENGIM) με διευρυμένη σύνθεση μελών (Wårja 2010). Στο Ευρωπαϊκό Συνέδριο GIM του Βερολίνου (2014), ιδρύθηκε μια προσωρινή ένωση, και τελικά στο συνέδριο της Αθήνας (2016) ιδρύθηκε το European Association of Music & Imagery (EAMI) (<https://www.music-and-imagery.eu/>) με την υποστήριξη του αδελφού-οργανισμού της Αυστραλίας (πρόεδρος: Denise Grocke) και της Αμερικανικής AMI (πρόεδρος: Suzannah Scott-Moncrieff) (βλ. την Ανταπόκριση από το Συνέδριο από Σαμαρά, και Torben & Lund, σε αυτό το τεύχος). Αρκετές ένθερμες ομιλίες ενέπνευσαν την τελική ψήφο υπέρ της ίδρύσεως της EAMI, μεταξύ των οποίων, της Margareta Wårja:

Εμείς (οι Ευρωπαίοι) δεν έχουμε αυτό που έχετε εσείς οι Αμερικάνοι και οι Αυστραλοί. Έχουμε ποικιλομορφία, πολιτισμικές διαφορές και προκλήσεις – και αυτό είναι πλούτος σαν διαμάντι – έχουμε ανάγκη να αγκαλιάσουμε τη διαφορετικότητα και να μπορέσουμε να επικοινωνήσουμε και να βρούμε ισορροπία για να μπορέσουμε να αναπτυχθούμε.

Η Marilyn Clark από τις Ηνωμένες Πολιτείες, μοιράστηκε μια εσωτερική εικόνα της με την Bonny να απλώνει τα χέρια της προς αυτήν πάνω από ένα ρυάκι, ζητώντας της να πηδήξει. Η Marilyn μεταλαμπάδευσε στους Ευρωπαίους την

εμπιστοσύνη που διδάχθηκε από την Bonny εκείνη την εποχή, και τους ενθάρρυνε κι αυτούς να εμπιστευτούν – σαν να είναι η ίδια η Bonny που άπλωσε τα χέρια της να μας αγκαλιάσει όλους και να μας ενώσει:

Αυτή τη στιγμή, δεν σας προσελεύουμε στις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά σε ένα βαθύτερο ποτάμι μουσικής και φαντασίωσης και όλων αυτών που θα πραγματοποιήσετε με αυτά, τα οποία θα είναι διαφορετικά και πέρα και πάνω από αυτό που είναι σήμερα η μέθοδος GIM της Bonny.

Η Marilyn αναγνώρισε την απώλεια που θα είναι η Ευρωπαϊκή κοινότητα για την AMI, αλλά ταυτόχρονα μίλησε για το πόσο θαυμαστή είναι η ανάπτυξη της μεθόδου: η Bonny έκανε τις πρώτες της συνεδρίες σε ένα μικρό δωμάτιο, και σήμερα έχουμε τρεις οργανισμούς με την προοπτική μιας ακόμα Ασιατικής ένωσης στο μέλλον, καθώς η μέθοδος GIM εξαπλώνεται ανατολικά. Η Clark παρέθεσε το ρητό που χρησιμοποιούσε η Bonny «έχουμε πιάσει τον ταύρο από τα κέρατα», όπου ταύρος, «η πραγματική ενσυναίσθηση, το να φέρνεις την ομορφιά της μουσικής σε ανθρώπους που πραγματικά τη χρειάζονται, δημιουργώντας μια γέφυρα εσωτερικής μεταμόρφωσης». Η υποστήριξη της Marilyn και η σύνδεσή της με την Helen Bonny ήταν μια συγκινητική στιγμή για όλους μας.

Η δημιουργία της EAMI εγείρει την ερώτηση της ταυτότητας: Έχει η Ευρώπη ξεχωριστό προφίλ σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο; Ίσως είναι το γεγονός ότι οι ευρείες κλινικές εφαρμογές της GIM σε ιατρικά πλαίσια και κοινωνικές δομές έχουν επικαιροποιήσει τις τροποποιημένες εφαρμογές της, οι οποίες είναι περισσότερο αναπτυγμένες στην Ευρώπη από ό,τι στον υπόλοιπο κόσμο. Αυτό το γεγονός, ενισχυμένο από σχετική έρευνα που δείχνει τα ευεργετικά αποτελέσματα της GIM και του Music Imagery (MI), καλεί τα εκπαιδευτικά προγράμματα να εντάξουν όλο και περισσότερα τροποποιημένα μοντέλα GIM στην ύλη τους. Σε αυτό το σημείο, είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι η Ευρώπη αποτελείται από διαφορετικές χώρες με μεγάλες διαφορές στα συστήματα υγείας και τους εκπαιδευτικούς κανονισμούς, αλλά και διαφορετικές γλώσσες. Με δεδομένη αυτή τη διαφορετικότητα, δεν ήταν καθόλου εύκολη υπόθεση να βρεθεί ένας κοινός παρονομαστής για την περιγραφή των προτύπων και των απαιτήσεων της εκπαίδευσης στην μέθοδο GIM-μια διεργασία που ακόμα εξελίσσεται. Σύμφωνα με την EAMI, η μέθοδος GIM/MI ως εξειδίκευση απευθύνεται σε επαγγελματίες ψυχικής υγείας και η εκπαίδευση

αφορά την εκμάθηση της χρήσης της μεθόδου για εφαρμογές σε κλινικά ή κοινωνικο-εκπαιδευτικά πλαίσια, κυρίως (αλλά όχι αποκλειστικά) ως τεχνική μουσικά-υποβοηθούμενης ψυχοθεραπείας ή προσωπικής ανάπτυξης.

Τέλος, καθώς η GIM είναι η πλέον εδραιωμένη και ευρέως διαδεδομένη μέθοδος δεκτικής μουσικοθεραπείας, όπως έχει επισημάνει ο Bonde (2015), ίσως είναι τώρα η κατάλληλη στιγμή για την EAMI να ενδυναμώσει τους δεσμούς της με άλλους οργανισμούς μουσικοθεραπείας, ειδικότερα με το European Confederation of Music Therapy (Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Μουσικοθεραπείας) και το World Federation of Music Therapy (Παγκόσμια Συνομοσπονδία Μουσικοθεραπείας).

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΝ ΤΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ GIM ΚΑΙ MI

Η Bonny εφάρμοσε τη μέθοδο GIM τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε ομάδες σε μη-καθοδηγούμενη μορφή, τα οποία ονόμαζε ομαδικά GIM ή Music & Imagery (MI) αντιστοίχως, και ήδη από τα πρώτα βήματα της GIM είχαν ήδη περιγραφεί προσαρμογές της μεθόδου για διάφορους κλινικούς πληθυσμούς.

Όμως, η ονοματολογία της μεθόδου GIM στην έρευνα και στην κλινική πρακτική έχει υπάρξει πρόβλημα για χρόνια. Πότε πρόκειται για την «παραδοσιακή» μέθοδο της Bonny; Πότε μια τροποποίηση μπορεί να θεωρηθεί ξεχωριστή μέθοδος με νέο όνομα; Πότε μια τροποποίηση φεύγει εκτός ορίων και δεν είναι πια GIM; Σε αυτό το τεύχος, επιλέξαμε να προσεγγίσουμε το θέμα της ονοματολογίας με ευρύτητα, επιτρέποντας στους συγγραφείς να χρησιμοποιήσουν τους δικούς τους ορισμούς. Ωστόσο, θα θέλαμε να αναφερθούμε στο πρόσφατο βιβλίο σχετικά με τα τροποποιημένα μοντέλα GIM (Grocke & Moe 2015), το βιβλίο του Muller πάνω στις παραλλαγές της GIM (2014), τις σημειώσεις του Bruscia (2017) σχετικά με τους ορισμούς, και τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα Εκπαίδευσης της EAMI (σε ισχύ από το 2019), που αναγνωρίζουν τη χρήση τροποποιημένων μοντέλων GIM και τα περιγράφουν μέσα σε μια ιεραρχία όπου η μέθοδος GIM χρησιμοποιείται ως γενικός πρωταρχικός όρος (δες επίσης Bonde 2017 σε αυτό το τεύχος).

Το φάσμα των μεθόδων GIM και MI				
Ατομικά	Ατομικό GIM (μέθοδος Bonny)	Σύντομο ατομικό GIM	Τροποποιημένο ατομικό GIM	Music and Imagery (MI)
Ομάδες	Διαδραστικό ομαδικό GIM		Ομαδικό Music and Imagery (MI)	

Σχήμα 1: Το φάσμα των μεθόδων GIM και MI (Εκπαιδευτικά πρότυπα της EAMI, 2017)

Στο σχήμα 1, μπορούμε να δούμε διαφορετικές μορφές GIM: οι ατομικές φόρμες της GIM περιλαμβάνουν το πλήρες μοντέλο της Bonny με συνεδρίες διάρκειας 1,5-2 ωρών (BMGIM), τη σύντομη συνεδρία GIM (μια πλήρης συνεδρία αλλά με συντομότερο συνολικό χρόνο διάρκειας και μουσικής ακρόασης), τροποποιημένη συνεδρία GIM (τροποποίηση σε ένα ή περισσότερα μέρη της συνεδρίας, πχ. χρήση μη-κλασικής μουσικής), και Music Imagery (MI) συνεδρίες, που αφορούν μουσική ακρόαση χωρίς λεκτική αλληλεπίδραση κατά τη διάρκεια της μουσικής. Η GIM σε ομάδες συνήθως είναι μέθοδος MI χωρίς διάλογο κατά τη διάρκεια της μουσικής (GrpMI), παρότι υπάρχει και εφαρμογή που αφορά διαδραστική επικοινωνία μεταξύ των μελών της ομάδας κατά τη διάρκεια της μουσικής (Group GIM). Τροποποιήσεις της GIM επίσης περιλαμβάνουν συνδυασμό της GIM με άλλες θεραπευτικές μεθόδους και προσεγγίσεις, όπως περιγράφεται σε αρκετά άρθρα του παρόντος τεύχους.

Έτσι, στην Ευρώπη αγκαλιάζουμε την «κλασική» μέθοδο της Bonny όπως επίσης και ολόκληρο το φάσμα των GIM και MI, περιλαμβάνοντας και τις σύντομες φόρμες και τροποποιημένες προσεγγίσεις για ατομική ή ομαδική θεραπεία.

Οσχηματισμός της θεωρίας της μεθόδου GIM συνεχώς αναπτύσσεται τόσο αναφορικά με την κατανόηση της επεξεργασίας της GIM σε σχέση με διαφορετικές φιλοσοφίες και θεραπευτικές θεωρίες όσο και αναφορικά με την ανάπτυξη εξειδικευμένων προσαρμογών για διαφορετικούς κλινικούς σκοπούς. Η EAMI έχει αναπτύξει τα δικά της πρότυπα εκπαίδευσης βασισμένα σε ικανότητες (competency-based) προσφέροντας μια ευρεία σειρά προσεγγίσεων και προσαρμοστικότητα στην πρακτική εφαρμογή της μεθόδου σε διάφορα πλαίσια (EAMI 2017).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

Αυτό το ειδικό τεύχος της μεθόδου GIM στην Ευρώπη έλαβε μια πληθώρα υποβολών άρθρων την οποία εκλαμβάνουμε ως παράδειγμα της τρέχουσας δημιουργικής περιόδου και της

ζωντανίας της ανάπτυξης της GIM στην Γηραιά Ήπειρο. Έχουμε τη χαρά να παρουσιάσουμε 16 άρθρα, τα οποία περιλαμβάνουν μια πρωτότυπη έρευνα, θεωρητικές εξελίξεις, περιγραφές τροποποιημένων προσαρμογών, μελέτες περίπτωσης, παρουσιάσεις νέων μουσικών προγραμμάτων, μια ανταπόκριση από συνέδριο, μια συνέντευξη με τον πρόεδρο της EAMI και μια επισκόπηση βιβλίου.

Τα τρία πρώτα άρθρα παρουσιάζουν τη μέθοδο GIM υπό την οπτική των σωματικών και νευρολογικών θεωριών. Αρχικά, οι Gabriella Rudstam, Ulf Elofsson, και Hans Peter Søndergaard από τη Σουηδία με επόπτες τους Lars Ole Bonde και Bolette Daniels Beck από τη Δανία, παρουσιάζουν τα αποτελέσματα μιας πρωτότυπης έρευνας από την πιλοτική μελέτη σε προσαρμογή ομαδικού GIM εστιασμένη στο τραύμα, και ειδικότερα σε μια ομάδα γυναικών με μετατραυματικό στρες (PTSD και complex PTSD). Η Ιταλίδα ψυχίατρος και εκπαιδύτρια GIM Gabriella Giordanelli Perilli συζητά πτυχές της νευρολογικής έρευνας που περιγράφουν πώς η GIM μπορεί να επιφέρει άρρητη γνώση (tacit knowledge). Επιπλέον, αντλώντας θεωρία από τις γνωσιακές επιστήμες περιγράφει ένα συνδυασμό της GIM με «επαναπεριγραφική» τεχνική (re-descriptive technique) εισάγοντας μια άσκηση για το σπίτι που αφορά μία γραπτή αφήγηση του πυρήνα της εμπειρίας του πελάτη κατά τη διάρκεια της απεικόνισης, υποστηρίζοντας έτσι την απαρτίωση και ολοκλήρωση της εμπειρίας της GIM. Ο μουσικοθεραπευτής, θεραπευτής GIM και ερευνητής Ilan Sanfi μαζί με τον Erik Christensen από τον χώρο της μουσικής φαινομενολογίας, και οι δύο από τη Δανία, παρουσιάζουν μια βιβλιογραφική επισκόπηση αναφορικά με τη χρήση της μουσικοθεραπείας (Music Therapy) και της μουσικής στην ιατρική (Music Medicine) στην αντιμετώπιση του χρόνιου πόνου από μια νευροεπιστημονική σκοπιά. Διαπιστώνουν ότι παρεμβάσεις μέσω μουσικής όπως οι μέθοδοι GIM και MI ασκούν σημαντική επίδραση σε οργανικές και ψυχολογικές πτυχές του πόνου.

Τα δύο επόμενα άρθρα ασχολούνται με κλινικές πτυχές της GIM από την οπτική γωνία του

θεραπευτή. Η μουσικοθεραπεύτρια και εκπαιδευτρια GIM από τη Γερμανία Isabelle Frohne Hagemann γράφει για την εποπτεία στο GIM μέσα από ένα πολύπλευρο πρίσμα μετα-ερμηνευτικών προοπτικών. Παρουσιάζονται πολιτικές, θεωρητικές, ηθικές και πρακτικές διαστάσεις, καθώς και ένα παράδειγμα περίπτωσης που αναδεικνύει την πολυπλοκότητα της εποπτείας στο GIM. Η ψυχοθεραπεύτρια και θεραπεύτρια GIM Katarina Mårtensson Blom, παρουσιάζει μια λυρική ανάλυση σε πρώτο πρόσωπο της διεργασίας του θεραπευτή GIM βασιζόμενη στη θεωρία της δι-υποκειμενικότητας και την έννοια «της διαδικασίας τού να παραδίνεσαι» (the process of surrender).

Μία ακόμα πρωτότυπη θεωρητική συνεισφορά προέρχεται από τον μουσικοθεραπευτή και εκπαιδευτή GIM Martin Lawes από τη Μ. Βρετανία και αφορά ένα δοκίμιο στο οποίο αντλεί – μεταξύ άλλων – από το έργο του ψυχαναλυτή Ehrensweig και του φυσικού Bohm προκειμένου να περιγράψει τη βαθιά φύση της μουσικής ως «πληρότητα που ξεδιπλώνεται» (unfolding wholes), ένα δοκίμιο που φτάνει στις ρίζες της μουσικής και της συνειδητότητας.

Ο Lars Ole Bonde, εκπαιδευτής GIM και καθηγητής στο πανεπιστήμιο Aalborg και στο Κέντρο για την Έρευνα στη Μουσική και την Υγεία του Όσλο (Centre for Research in Music and Health), έχει ερευνήσει τη χρήση της GIM και των προσαρμογών τους μεταξύ των επαγγελματιών θεραπευτών GIM στη Δανία. Διαπιστώνει ότι προσαρμοσμένα μοντέλα GIM χρησιμοποιούνται ευρύτατα σε πολλούς πληθυσμούς ενώ το πλήρες μοντέλο της Bonny εφαρμόζεται σε πολύ μικρότερη κλίμακα, και υποστηρίζει ότι χρειάζεται επιπλέον έμφαση σε τροποποιημένα/προσαρμοσμένα μοντέλα κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης στη μέθοδο GIM.

Οι δύο επόμενοι συγγραφείς παρουσιάζουν την GIM σε συνδυασμό με άλλες ψυχοθεραπευτικές μεθόδους. Ο Gert Tuinmann, ιατρός και θεραπευτής GIM από τη Γερμανία, παρουσιάζει τη χρήση ενός συνδυασμού της γνωσιακής θεωρίας σχημάτων (Schema Therapy) με GIM, δίνοντας στη συνέχεια ένα κλινικό παράδειγμα. Από την Ελλάδα, οι ψυχολόγοι Ευδοκία Σμυρνιώτη και Σοφία Τρυφωνοπούλου με τη μουσικοθεραπεύτρια και δασκάλα Ελένη Τσόλκα – και οι τρεις εκπαιδευόμενες στην GIM – περιγράφουν το συνδυασμό ομαδικής διεργασίας GIM με παραμύθια. Οι συμμετέχοντες της ομάδας «ταξιδεύουν» με μουσική που ακούν από κοινού και περιγράφουν ο ένας στον άλλο την εμπειρία τους μέσα στη μουσική φτιάχνοντας μια «κοινή» ιστορία που μετατρέπεται σε παραμύθι, αντανακλώντας τις

ασυνείδητες διεργασίες μέσα στην ομάδα.

Δύο μελέτες περίπτωσης διερευνούν σε βάθος την κλινική διεργασία στην GIM. Η Katarina Mårtensson Blom παρουσιάζει μια μελέτη-περίπτωσης εμπνευσμένη από την ψυχοδυναμική και την σχεσιακή θεώρηση, αναλύοντας τη διαδικασία της θεραπείας GIM με μια γυναίκα 52 ετών με ιστορικό τραύματος και απώλειας, μέσα από τις «εμπειρικές κατηγορίες της ανάλυσης» όπως αυτές αναπτύχθηκαν στην διδακτορική έρευνα της συγγραφέα. Η μουσικοθεραπεύτρια και θεραπεύτρια GIM Alice Pehek από την Εσθονία περιγράφει μια ακόμα μελέτη περίπτωσης, η οποία βασίζεται στην ψυχοδυναμική θεωρία και αναφέρεται στη διαδικασία GIM με μία νέα γυναίκα με άγχος μουσικής εκτέλεσης (music performance anxiety).

Δύο νέα μουσικά προγράμματα GIM παρουσιάζονται από Νορβηγούς θεραπευτές GIM και ερευνητές. Η καθηγήτρια GroTrondalen παρουσιάζει το πρόγραμμα Soundscapes, που είναι βασισμένο σε συνθέσεις Νορβηγών συνθετών, ενώ αναδεικνύει φυσικές και πολιτισμικές συνδέσεις που προκύπτουν από τη μουσική μέσα από ένα παράδειγμα μελέτης περίπτωσης. Ο Svein Fuglestad, επίκουρος καθηγητής, θεραπευτής GIM και βοηθός εκπαιδευτή, παρουσιάζει το μουσικό του πρόγραμμα με τίτλο «New Blood», το οποίο είναι ένας συνδυασμός από ορχηστρικές μεταγραφές ποπ τραγουδιών του συνθέτη Peter Gabriel. Ο Fuglestad δίνει μια ανάλυση της μουσικής βασισμένη σε προφίλ διάθεσης (mood profile) και μουσικών δυναμικών (music intensity profile).

Ο θεραπευτής GIM Steen Teis Lund από τη Δανία με σπουδές στην ψυχολογία και τη φιλοσοφία παίρνει συνέντευξη από τον ιδρυτικό και νυν πρόεδρο της EAMI Torben Moe σχετικά με την προσωπική του ιστορία και ζητά τη γνώμη του σχετικά με το μέλλον της GIM στην Ευρώπη: η ευελιξία και η διαφάνεια συζητούνται ως οι δύο σημαντικοί παράγοντες για τη συνεχιζόμενη ανάπτυξη και εφαρμογή της μεθόδου. Η Μαρία Σαμαρά, μουσικοθεραπεύτρια και θεραπεύτρια GIM από την Ελλάδα/Ελβετία, κάνει μια εκτενή αναφορά στο 12^ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο GIM το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα (Ελλάδα), εκεί που ιδρύθηκε η EAMI. Η ανταπόκρισή της αντανακλά την ιδιαίτερη ατμόσφαιρα του συνεδρίου, ενώ η ίδια βλέπει τις πολλές νέες εφαρμογές GIM ως απαντήσεις στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε στον κόσμο, με ιδιαίτερη έμφαση στην Ευρώπη. Τέλος, ο Martin Lawes αναθεωρεί το βιβλίο του Muller *Variations in Guided Imagery and Music: Taking a Closer Look*.

Με όλες αυτές τις πολύχρωμες προοπτικές πάνω στη μέθοδο GIM, ευχόμαστε στους αναγνώστες έμπνευση για μελλοντική κλινική άσκηση, έρευνα, διδασκαλία και ανάπτυξη.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να δώσουμε ιδιαίτερες ευχαριστίες σε όλους τους συγγραφείς αυτού του ειδικού τεύχους, στην επιτροπή των κριτών που επιλέχθηκαν εξαιρετικά γι' αυτό το τεύχος, στη μη-κερδοσκοπική εταιρεία «SONORA-Διεπιστημονική Εταιρεία Μουσικοθεραπείας και Έρευνας» (Ελλάδα)² για την υποστήριξη και προώθηση του τεύχους, και φυσικά, στον αρχισυντάκτη του *Approaches* Γιώργο Τσίρη και την ομάδα του για τη φιλοξενία του θεματικού αυτού τεύχους, την καθοδήγησή τους σε όλα τα στάδια και την τελική επιμέλεια των κειμένων.

Ευελπιστούμε στα επόμενα Ευρωπαϊκά συνέδρια να φιλοξενήσουμε θεραπευτές και εκπαιδευμένους GIM, επαγγελματίες υγείας και ερευνητές από ολόκληρο τον κόσμο, και να συνεχίσουμε τη συνεργασία και το μοίρασμα της εκπληκτικής διαδικασίας της GIM: «Άσε τη μουσική να σε πάει όπου χρειάζεται να πας...»

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bonde, L. O. (2017). The future of the Bonny Method: A perspective on Danish practice with a forecast to the future. *Approaches: An Interdisciplinary Journal of Music Therapy, Special Issue 9(2)*. Ανακτήθηκε από το: <http://approaches.gr/special-issue-9-2-2017>
- Bonde, L. O. (2015). The Bonny Method of Guided Imagery and Music (GIM) in Europe. *Approaches: Music Therapy & Special Music Education, Special Issue 7(1)*, 86-90. Ανακτήθηκε από το: <http://approaches.gr/the-bonny-method-of-guided-imagery-and-music-gim-in-europe-lars-ole-bonde/>
- Bonny, H. (2002). *Music Consciousness: The Evolution of Guided Imagery and Music* (Edited by L. Summer). Gilsum, NH: Barcelona Publishers.
- Bonny, H., & Savary, L. (1973). *Music and Your Mind: Listening with a New Consciousness* (1st ed.). New York: Harper & Row.
- Bruscia, K. (2017). *Notes on the Practice of Guided Imagery and Music*. Dallas, TX: Barcelona Publishers.
- Bruscia, K. E., & Grocke, D. E. (Eds.). (2002). *Guided Imagery and Music: The Bonny Method and Beyond*. Gilsum, NH: Barcelona Publishers.

- European Association for Music & Imagery (EAMI) (2017). *Standards for Training in Guided Imagery & Music (GIM)*. Copenhagen: EAMI.
- Grocke, D. (2010). An overview of research in the Bonny method of Guided Imagery and Music. *Voices: A World Forum for Music Therapy, 10(3)*. Ανακτήθηκε από το: <https://voices.no/index.php/voices/article/view/340>
- Grocke, D. & Moe, T. (Eds.). (2015). *Guided Imagery & Music (GIM) and Music Imagery Methods for Individual and Group Therapy: A Spectrum of Approaches*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- McKinney, C. (2002). Quantitative GIM. In K. E. Bruscia & D. E. Grocke (Eds.), *The Bonny Method of Guided Imagery and Music and Beyond* (pp. 449-466). Gilsum, NH: Barcelona Publishers.
- McKinney, C. H., & Honig, T. J. (2017). Health outcomes of a series of Bonny Method of Guided Imagery and Music sessions: A systematic review. *Journal of Music Therapy, 54(1)*, 1-34.
- Meadows, A. (2010). The evolution of GIM programming. *Voices: A World Forum for Music Therapy, 10(3)*. Ανακτήθηκε από το: <https://voices.no/index.php/voices/article/view/497>
- Moe, T., & Lund, S.T. (2017). In search of the lost grail: An interview with Torben Moe. *Approaches: An Interdisciplinary Journal of Music Therapy, Special Issue 9(2)*. Ανακτήθηκε από το: <http://approaches.gr/special-issue-9-2-2017>
- Muller, F. (2014). *Variations in Guided Imagery & Music: Taking a Closer Look*. Dallas TX: Barcelona Publishers.
- Parker, A. (2010). Report on the Association for Music and Imagery: The development of Guided Imagery and Music around the world. *Voices: A World Forum for Music Therapy 10(3)*. Ανακτήθηκε από το: <https://voices.no/index.php/voices/article/view/443>
- Samara, M. (2017). Conference Report: 12th European Guided Imagery and Music (GIM) Conference "European perspectives on Guided Imagery and Music: Visions, challenges and crossroads". *Approaches: An Interdisciplinary Journal of Music Therapy, Special Issue 9(2)*, 367-374. Ανακτήθηκε από το: <http://approaches.gr/special-issue-9-2-2017>
- Wärja, M. (2010). Roots and branches of the European Network of Guided Imagery and Music (ENGM). *Voices: A World Forum for Music Therapy, 10(3)*. Ανακτήθηκε από το: <https://voices.no/index.php/voices/article/view/559>
- Wheeler, B., Wagner, G., Summer, L., Clifford, M., Turry, A., & Eschen, J. T. (2012). Five international models of music therapy practice. *Voices: A World Forum for Music Therapy, 12(1)*. Ανακτήθηκε από το: <https://voices.no/index.php/voices/article/view/634/507>

Προτεινόμενη παραπομπή:

Παπανικολάου, Ε., & Beck, B. D. (2017). Γιορτάζοντας τις εξελίξεις της μεθόδου Guided Imagery & Music στην Ευρώπη. *Approaches: Ένα Διεπιστημονικό Περιοδικό Μουσικοθεραπείας, Ειδικό Τεύχος 9(2)*, 196-201.

² Η SONORA-Διεπιστημονική Εταιρεία Μουσικοθεραπείας & Έρευνας είναι σήμερα ο μοναδικός φορέας παροχής πιστοποιημένης εκπαίδευσης στη μέθοδο GIM/MI στην Ελλάδα και την Κύπρο, και αντιπροσωπεύει τους θεραπευτές και εκπαιδευμένους GIM σε αυτές τις χώρες.